27 DE ANI
National
Cotidian fondat în 1997

Scris de **Claudia Marcu** 2025-03-26

Fraudă TVA de 20 miliarde euro pe an. România, victima statelor din Europa de Vest

Cele mai mari fraude de TVA sunt cauzate chiar de procedurile simplificate introduse de Comisia Europeană, una dintre acestea fiind regimul vamal 42, prin care TVA nu mai este plătită de țara importatoare, ci de cea de destinație. Curtea de Conturi Europeană a constatat o utilizare excesiv de mare a acestui regim de scutiri, peste 60% dintre acestea fiind depistate în Germania și în Belgia. Frauda TVA prin această facilitate la importuri este estimată la peste 20 miliarde de euro pe an. România este una dintre cele mai importante destinații a acestor exporturi intra-UE, înregistrând și cea mai redusă încasare TVA din Uniune.

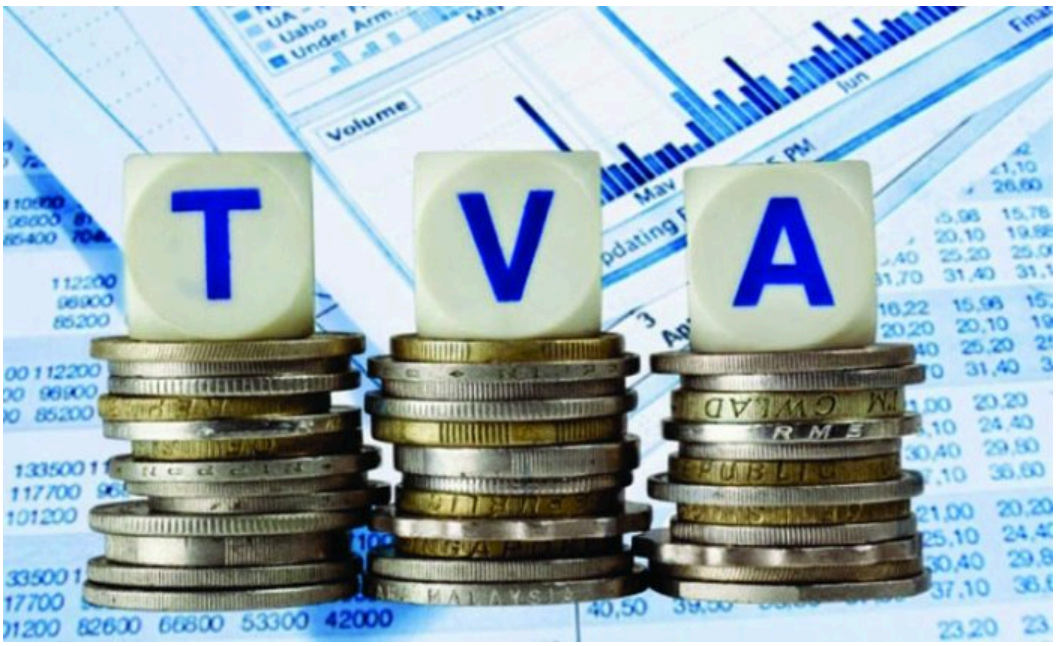

Deficitul de colectare a TVA în România este cel mai mare din UE, ajungând la 30,8%, față de o medie a statelor Uniunii de 7%. Potrivit datelor publicate de BNS, la la nivelul anului 2022, frauda TVA a însemnat 8,5 miliarde de euro necolectați la bugetul public al României. România ocupă un loc de frunte la importuri, în special din UE, ceea ce înseamnă o vulnerabilitate extreme de mare la schemele de fraudare TVA prin importuri.

În cel mai recent raport al său, Curtea de Conturi Europeană a concluzionat că interesele financiare ale UE și piața unică nu sunt protejate suficient împotriva fraudei în materie de

TVA la importuri în cazurile în care se recurge, pentru declarațiile vamale, la regimul vamal 42 – care permite importatorilor din UE să obțină o scutire de TVA pentru tranzacțiile intracomunitare – și la ghișeul unic pentru importuri – un regim special pentru vânzări la distanță de bunuri importate. Măsurile existente în cadrul actual nu sunt adecvate pentru a preveni și a detecta în mod eficace frauda atunci când se aplică aceste scutiri de TVA și nici pentru a se menține unui echilibru corespunzător între facilitarea comerțului și protejarea intereselor financiare ale UE.

Deficit de 89 miliarde de euro

În statele membre ale UE-27, deficitul de încasare a TVA, care reprezintă diferența dintre veniturile din TVA preconizate și suma colectată efectiv de autoritățile fiscale, a fost estimat în 2022 la 89 de miliarde de euro. Potrivit Comisiei, un sfert din această pierdere de TVA este direct atribuibilă fraudei la TVA în comerțul dintre întreprinderi din diferite state membre ale UE („comerț intra-UE”).

Frauda în materie de TVA la importuri este unul dintre principalele tipuri de fraudă transfrontalieră la TVA, a atras atenția Curtea de Conturi Europeană (CCE). Se consideră fraudă în cadrul regimului vamal 42 atunci când comercianții beneficiază de scutiri fiscale pentru importurile lor, iar bunurile fie rămân neimpozitate în statul membru de import, fie sunt consumate într-un alt stat membru fără declararea TVA. Se consideră utilizare abuzivă a ghișeului unic pentru importuri (IOSS) atunci când comercianți care nu sunt înregistrați în IOSS, utilizează codul IOSS al unor comercianți legitimi înregistrați în sistem pentru a beneficia de o scutire de TVA pentru bunuri pe care le importă ulterior în mod fraudulos.

Alte forme de utilizare abuzivă a IOSS sunt și fracționarea în mod artificial a unui transport mare în mai multe transporturi, astfel încât fiecare dintre acestea să aibă o valoare inferioară pragului de 150 de euro stabilit pentru IOSS – pentru a beneficia în mod necuvenit de scutirea de taxe care inițial nu era aplicabilă transportului respective -, precum și subevaluarea, în declarația de TVA depusă prin IOSS, a valorii bunurilor importate în cadrul acestui regim, se arată în raportul CCE.

Intermediari pentru importuri

Potrivit datelor Comisiei Europene, în 2023, 16,7 milioane de operațiuni de import s-au efectuat sub regimul vamal 42, iar 2 miliarde prin IOSS. Pentru perioada 2021-2023, Comisia estimează la aproximativ 221,8 miliarde de euro valoarea mărfurilor importate sub regimul vamal 42 și la circa 36 de miliarde de euro pe cea a mărfurilor importate prin procedura IOSS. Germania și Belgia însumează 60% din valoarea mărfurilor importate sub regimul vamal 42; în ceea ce privește IOSS, 52% din bunuri (ca valoare) sunt importate prin Belgia și Olanda.

Autoritățile fiscale din statele membre de destinație ar trebui să verifice dacă cumpărătorul a declarat TVA-ul aferent livrărilor intracomunitare de bunuri importate scutite de TVA. Curtea de Conturi Europeană a verificat dacă destinatarii bunurilor din statele membre de destinație raportaseră corect TVA-ul în declarațiile lor vamale pentru importuri realizate sub regimul vamal 42. TVA-ul nu fusese declarat decât în 44 (29 %) dintre cele 150 de cazuri din eșantionul bazat pe o analiză a riscurilor. În 41 de cazuri (27 %), nu s-a perceput deloc TVA, ceea ce reprezintă o pierdere de aproximativ 2,6 milioane

de euro. În alte 27 de cazuri (18 %), perceperea TVA-ului nu a putut fi confirmată, deoarece nu erau disponibile decât date agregate. Pierderea rezultată s-ar putea ridica la aproximativ 27,4 milioane de euro. Nu în ultimul rând, în 16 cazuri (11 %), s-au constatat erori în calcularea TVA-ului în statele membre de destinație din cauza unor greșeli în declarațiile vamale ale statelor membre de import. În alte 22 de cazuri (15 %), autoritățile naționale nu au furnizat informațiile solicitate de care Curtea avea nevoie pentru verificările sale.

”Numărul mare de cazuri în care nu s-a perceput deloc TVA (27 %) și în care perceperea TVA-ului nu a putut fi confirmată (18 %) are un impact asupra colectării acestei taxe în statele membre ale UE, deoarece s-ar putea ca bunurile să fie vândute ilegal pe piața lor neagră fără să se colecteze TVA”, a precizat Curtea de Conturi Europeană.

Deficiențe majore la comerțul electronic

Din cauza deficiențelor identificate, controalele privind IOSS realizate de statele membre sunt în prezent insuficiente pentru a preveni sau a depista utilizările abuzive ale acestui regim, a subliniat Curtea de Conturi Europeană. Statele membre de consum nu pot garanta colectarea cuantumului corect al TVA-ului. Pentru a se asigura că statul membru de consum colectează TVA-ul corect, ar trebui să se facă o comparație între baza de impozitare a bunurilor importate (declarațiile vamale întocmite în țara importatoare) și cea a bunurilor vândute (declarația de TVA în scopul IOSS întocmită în statul membru de identificare). Atunci când baza de impozitare a bunurilor vândute este semnificativ mai mică decât cea a bunurilor importate, ar trebui să se desfășoare o anchetă pentru stabilirea motivelor care stau la baza diferenței de TVA.

Or, acces la datele necesare pentru această analiză are numai statul membru de identificare, nu și statul membru de consum. Acesta din urmă, care are autoritatea juridică de a ajusta cuantumul TVA-ului care îi este datorat, nu poate întreprinde acțiuni corective din această cauză, a semnalat CCE. Totodată, datele din IOSS nu pot fi utilizate pentru identificarea cazurilor de subevaluare deliberată a TVA-ului de către comercianți. Curtea a identificat mai multe cazuri în care importatorul subevaluase produsele și, prin urmare, și TVA-ul (în principal pentru telefoane inteligente, textile, încălțăminte și bijuterii), precum și mai multe declarații pentru care nu era permisă utilizarea regimului IOSS (a se vedea anexa III). De exemplu, în Belgia s-a descoperit un caz în care, pentru telefoane inteligente, se declarase o valoare de 0,01 euro. Atunci când valoarea vânzărilor este subevaluată pentru a scăpa parțial de impozitare, un comerciant poate declara o valoare inferioară a bunurilor respective în statul membru de import, dar le poate vinde la un preț mai mare în statul membru de consum, a mai arătat Curtea de Conturi Europeană.